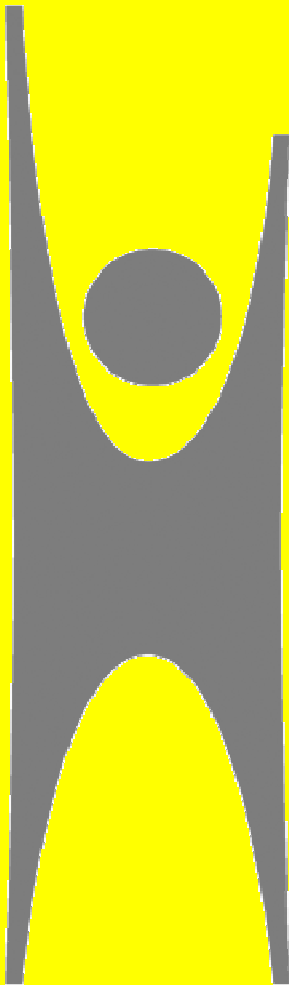

De Hugroniek

**Maandblad van de afdelingen Groningen en Assen en
omstreken van het Humanistisch Verbond**

Jaargang 45, nr 1 - januari/februari 2015

Boris van der Ham in Trouw:
"Het recht ongelovig te zijn dient ook gelovigen"

HUB Groningen heropgericht

Bestuur afdeling Groningen

Voorzitter: Vacant

Secretaris: Vacant

Penningmeester: Hans Otermann

✉ penningm.hvgron@gmail.com

Algemeen lid: Margot Brettschneider

✉ margot.brettschneider@gmail.com

☎ 050-5410596

Algemeen lid: Dick Prak

✉ dhp@xs4all.nl

Postadres Bestuur zie:

Humanistisch Centrum

Bestuur afdeling Assen eo

Voorzitter: Johan Meijer

☎ 0592-408063 of 06-20426122

✉ HVAssen@kpnmail.nl

Secretaris: Fieneke Stronkhorst

☎ 0592-342720 of 06-21363223

✉ f.stronkhorst@gmail.com

Penningmeester: Ton Koster

☎ 0592-314450

✉ reiger.tk@ziggo.nl

Communicatiebeleid: Coos Salomé

✉ j.a.salome@home.nl

Postadres Bestuur:

Pottenbakkerstraat 49, 9403 VX Assen

Humanistisch centrum

W.A.Scholtenstraat 2,

9712 KW Groningen.

☎ 050-3128750, met antwoordapparaat

✉ hv.groningen@planet.nl

Geopend voor bezoek: dinsdag van 10.30

tot 12.30 uur

Website afdeling Groningen

<http://www.humanistischverbond.nl/afdeling/groningen>

Redactie: Donald Elsas,

✉ delsas@xs4all.nl

Website afdeling Assen eo

<http://www.humanistischverbond.nl/afdeling/assen>

Zalenuur Humanistisch Centrum

Gerrit Botke, ☎ 06-21800348

✉ botke@planet.nl

De Hugroniek

Tweemaandelijks uitgave van de afdeling Groningen en Assen eo van het Humanistisch Verbond.

Verschijningsdatum

Rond de helft van de oneven maand

Sluitingsdatum voor de kopij

De 1ste van de oneven maand

Redactieadres (tijdelijk)

Margot Brettschneider:

✉ margot.brettschneider@gmail.com

☎ 050-5410596

Redactie en grafische verzorging

Margot Brettschneider (tijdelijk)

Wim van Hardeveld (tijdelijk)

Drukkerij

Zalsman Groningen B.V.

Verzenden

Ludoviek Jansen en medewerkers

De Hugroniek op CD

Jeannette Stavenga-Visser,

☎ 050-5346602

Ledenadministratie

Voor adreswijzigingen etc.

Humanistisch Verbond,

Ledenadministratie, Postbus 75490,

1070 AL Amsterdam

☎ 020-5219000

Donatie

Penningmeester HV afd. Groningen

Rekening nr. NL56 INGB 0000 8446 58

Stichting Huisvesting HV Groningen

Rekening nr. NL10 INGB 0004 1988 73

Voor andere adressen zie omslag achterin

INHOUD

Agenda	4
Het recht ongelovig te zijn dient ook gelovigen	5
HUB Groningen heropgericht	7
Inventarisatie van de sleutels HV pand	8
Gezocht: mannen voor onze socratische gespreksgroep	8
We staan met z'n allen diep in het ROOD bij onze planeet	9
Uitnodiging bijeenkomst 19 februari	10
Vredesdebat: deel 2 en deel 3	11
Duivelse Dilemma's	12
Algemene Ledenvergadering en Lezing	12
Beste leden van het Humanistisch Verbond van de afdeling Assen e.o.	13
Van de bestuurstafel	14
Activiteiten van de Infogroep	15
Heggespraak	16
De Literatuurgroep	17
Verslag eerste midwinterviering voor Jonge Humanisten Groningen	20
Nieuws uit de bibliotheek	22
Een bijzondere dag...	23
Reactie op 'Religie: omdat wij mens zijn'	24
Wandelingen	26

AGENDA

Bijeenkomsten worden gehouden in het Humanistisch Centrum,
W.A. Scholtenstraat 2 te Groningen, tenzij anders vermeld

Di 27 jan	10.30 uur	Infogroep bijeenkomst. Zie blz.
Do 29 jan	14.00 uur	Heggespraak bijeenkomst
Zo 1 feb	10.30 uur	Wandelen in het natuurgebiedje bij Anloo in Drenthe
Di 3 feb		Literatuurgroep bijeenkomst, ten huize van Hinke Beukema
Do 19 feb	19.30 uur	De toekomst is niet meer wat het geweest is, Locatie: Centrum Beeldende Kunst Drenthe, Assen
Do 26 feb	14.00 uur	Heggespraak bijeenkomst
Di 17 mrt	10.30 uur	Infogroep bijeenkomst. Zie blz.
Zo 22 mrt	10.30 uur	Wandelen in..... Dat wordt nog een verrassing

Voor de actuele agenda zie de website van:

HV afdeling Groningen <http://afdeling.humanistischverbond.nl/groningen/> →Agenda
HV Assen e.o. <http://afdeling.humanistischverbond.nl/assen/> →Agenda

Help ons tijd en geld besparen;
geef ons uw e-mailadres door!

Van ongeveer de helft van onze leden hebben we (nog)
geen e-mailadres of mogelijk geen juist e-mailadres.

Wilt u zo vriendelijk zijn uw e-mailadres aan onze
ledenadministratie door te geven?

Stuurt u dan een mailtje met uw
naam en adresgegevens naar:

leden@humanistischverbond.nl

Gepubliceerd in Trouw Opinie op 9 december

Het recht ongelovig te zijn dient ook gelovigen

Afgelopen jaar werd het gruwelijke gezicht van religieus fundamentalisme zichtbaarder dan ooit. Tegelijk neemt wereldwijd ook de groep atheïsten, humanisten en religieus 'ongebonden' gestaag toe. Ongelovigen vormen, volgens onderzoek van het Pew Research Center in Washington DC, met 16,3 procent de grootste levensbeschouwelijke stroming, na het christendom en de Islam. Op veel plaatsen in Europa en Oost-Azië zijn ongelovigen zelfs in de meerderheid. Een derde van de dertigminners in de Verenigde Staten omschrijft zichzelf als niet-religieus.

De rechten van deze groeiende groep wereldburgers staan echter voortdurend onder druk. In veel landen worden ongelovigen bij wet achtergesteld of is er sprake van grote sociale druk. Zelfs in Amerika en Turkije kan openlijk atheïsme je carrièrekansen schaden. In de islamitische wereld is het nog vele malen erger. In dertien Islamitische landen riskeer je de doodstraf bij 'ongeloof' en 'afvalligheid'. Uit het 'Freedom of Thought report 2014' blijkt bovendien dat diverse overheden dit jaar kozen voor een directe aanval op ongelovigen. De Maleisische premier Najib Razak bestempelde atheïsme, humanisme en secularisme tot 'een bedreiging voor de islam en de staat zelf'. Het Egyptische ministerie van Jeugd voerde campagne tegen jongeren die via social media hun ongelooft uiten. Saoedi-Arabië stelde atheïsme bij wet gelijk aan terrorisme, strafbaar met de dood. Eén van de slachtoffers van deze strijd tegen ongelooft is de Saoedische Raif Badawi. Zijn straf voor het opzetten van een liberale website werd onlangs nog verhoogd tot tien jaar gevangenis en 1000 zweepslagen.

Deze mensenrechtenschendingen vragen om luid internationaal protest, van niet-religieuze, en religieuze organisaties. Want waar de rechten van ongelovigen onder druk staan, lijden religieuze minderheden meestal ook. Zo werd in Soedan Meriam Ibrahim dit jaar ter dood veroordeeld toen ze zich van de islam tot het Christendom bekeerde. Pas na grote internationale druk kon ze haar land ontvluchten. Asia Bibi, een Pakistaanse christelijke vrouw, is er beroerder aan toe. Het hoger beroep tegen haar doodstraf werd in oktober verworpen. Ook gematigde of vrijzinnige moslims zijn dikwijls het doelwit van

vervolging. Anders-geloven staat voor fundamentalisten gelijk aan goddeloosheid en goddelozen zijn voor hen legitiem doelwit van geweld.

Zelfs in de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties staat het recht op ongelooft onder druk. De Organisatie van Islamitische landen probeerde jarenlang via een verbod op 'belediging van religie' de vrijheid van levensovertuiging aan banden te leggen. Deze pogingen lijken voorlopig gestuit, maar o.a. Rusland en de islamitische landen zijn inmiddels een pleidooi gestart om zogenaamde 'culturele tradities' en 'het gezin' te beschermen. Achter deze op het oog onschuldige termen gaat opnieuw een strategie schuil om religiekritiek en afwijkende levensovertuigingen in te perken.

Dit Paard van Troje moet scherp worden bestreden. Eenvoudig is dat niet, omdat notoire schenders van mensenrechten – zoals Pakistan en Saoedi-Arabië – lid zijn van de VN Mensenrechtenraad. Komend jaar worden zij daar zelfs versterkt met onder meer Bangladesh, Nigeria en Qatar. Wil de Mensenrechtenraad geen totale aanfluiting worden, dan moeten pogingen van deze leden om mensenrechten te herinterpreteren en in te perken op het hoogste niveau worden bestreden.

Juist nu verdient het fundamentele recht om niet te hoeven geloven internationale aandacht, zowel politiek als maatschappelijk. Dat recht is niet alleen in het belang van de wereldwijd groeiende groep atheïsten, humanisten en ongebondenen, maar dient ook gelovigen en religieuze diversiteit. Iedereen heeft immers het recht als 'ongelovig' te worden ervaren door de ander, ook binnen religieuze groeperingen. De strijd om seculiere waarden is dan ook geen gevecht tussen religie en atheïsme, maar tussen dwang en individuele vrijheid.

Boris van der Ham, voorzitter Humanistisch Verbond Sonja Eggerickx, Voorzitter IHEU,

En de vertegenwoordigers van Amerikaanse, Britse, Schotse, Noorse en Belgische humanistische organisaties, zie www.humanisme.nu

HUB Groningen heropgericht

Na 10 jaar afwezigheid is de Humanistische Uitvaart Begeleiding (HUB) heropgericht. Op 8 december jl. presenteerden de heren Martinus van Hoorn en Meinardus Elema aan een 14-tal belangstellenden HUB Groningen.

De landelijke stichting bestaat inmiddels 10 jaar en heeft sinds 2010 zelfs een betaalde kracht. Een werving van nieuwe sprekers is ook een doel van (deze) informatiebijeenkomst(en).

Aan de hand van een film, ook te vinden op de website:

www.humanistischeuitvaart.nl, werden we meegenomen in persoonlijke verhalen en anekdotes. Van nabestaanden, maar ook van mensen die bij leven wensen willen vastleggen. Er kwamen wensen en onderwerpen naar voren als: "Graag een goede spreker, maar niet kerkelijk", maar ook: "Hoe hebben jullie elkaar leren kennen"? "Die vraag hebben wij nog nooit gesteld".

Het moeilijke van HUB is vaak het doorgronden van de familierelaties. Die kunnen helder zijn maar soms complex en ondoorgrondelijk. "Je hebt dan het gevoel van: we houden onze mond, maar je voelt dat er iets is". Ook wordt gekeken of nabestaande(n) zelf willen spreken of een rol willen spelen. De HUB-spreker is niet uit op tranentrekken, maar wil graag een woord van troost bieden en verbondenheid creëren.

Uitvaart is een ritueel

In alle culturen is uitvaart een bijzondere gebeurtenis. Het is bedoeld een waardig afscheid te organiseren, een woord van troost, een ritueel.

Waar de grote spelers in het uitvaartgebeuren als Yarden en Monuta zich commercieel manifesteren "doet de HUB hier niet aan mee". Kostendekkend, dat wel.

Zoals humanisten betaamd waren er vele vragen en werd er onderling flink van gedachten gewisseld. Twee casussen uit het leven gegrepen gaven hier zeker ook voeding aan. Alle aanwezigen kregen het boek 'Sprekers bij uitvaarten' en de brochure 'Afscheid nemen van een overledene' uitgereikt. Ook voor HV-leden aan te vragen.

Bestuurslid Dick Prak bedankte de beide heren voor deze HUB-avond.

Margot Brettschneider

Inventarisatie van de sleutels HV pand

Oproep

Willen de bezitters van sleutels van het Humanistisch Centrum Groningen een mailtje sturen met het *twee-cijferig nummer* van de sleutel naar:

nstavenga@gmail.com

Alleen voor degenen die ik de afgelopen maanden het niet persoonlijk heb kunnen vragen.

Alvast bedankt,

Niek Stavenga

Voorbeeld van de sleutel

Gezocht: mannen voor onze socratische gespreksgroep

Wij zijn zes leden van de afdeling Groningen, die geïnspireerd door de cursus socratische gespreksvoering in 2013, na afloop van de cursus met een enthousiast groepje zijn doorgegaan. In een socratisch gesprek onderzoek je samen met anderen de essentie en de waarde van je eigen opvattingen, je morele kompas, volgens een vast (Socratisch) patroon.

Recent hebben we het plan opgevat om ook met socratische gespreksvoering aan de slag te gaan bij het bespreken van actuele maatschappelijke onderwerpen. Te denken valt daarbij aan thema's als de participatiesamenleving, zorg en mantelzorg, integratie, basisinkomen en 'Piketty'.

We zoeken uitbreiding van onze groep met 1 of 2 deelnemers. Sinds de start bestaat de groep uit vijf vrouwen en één man. Niet onlogisch dus dat we nu mikken op nieuwe deelnemers van het mannelijk geslacht.

Het is niet nodig dat je een cursus socratische gespreksvoering (bij het HV) hebt gevolgd, maar je moet je wel willen verdiepen in de grondbeginselen. We komen eens in de 6 á 8 weken een avond bijeen bij een van ons thuis. Dat is in Gieten, in en rond Groningen of aan het Schildmeer.

Heb je belangstelling?

Neem dan contact op met Ger Koenen, 06-12196062.

‘We staan met z’n allen diep in het *ROOD* bij onze planeet’

Uitnodiging voor een bijeenkomst op 29 januari 2015

Op 29 januari zal **Joost Wittenberg**, 18 jaar, uit Peest, gemeente Noordenveld, een lezing verzorgen over duurzaamheid. Een lezing over alles wat er fout gaat, maar ook over positieve ontwikkelingen.

Joost studeert ‘Future Planet Studies’ aan de Universiteit van Amsterdam.

‘Ik maak me zorgen om de aarde. Elke dag komen er weer problemen bij en elke dag worden mijn zorgen ook weer bevestigd. De problemen zijn groter dan we denken en komen vaak pas boven water als het al te laat is. Tegelijkertijd zie ik ook steeds vaker innovatieve jongeren die het verschil weten te maken. Ondanks dat er telkens problemen bij komen, waar ik mij op wil gaan richten, vind ik het belangrijk dat er ook gekeken wordt naar positieve ontwikkelingen. Juist de positieve ontwikkelingen vergeten we vaak en dat is zonde, want daar is zoveel kracht uit te halen’.

Datum : Donderdag 29 januari
Locatie : Wijkcentrum ‘De Componist’
Paganinilaan 15, 9402 VH Assen
Aanvang: 19.30 uur

Om een idee te krijgen hoeveel mensen wij kunnen verwachten, stellen wij aanmelding zeer op prijs.

Fieneke Stronkhorst: f.stronkhorst@gmail.com
0592-342720 / 06-21363223

We hopen veel van onze leden en ook andere belangstellenden te ontvangen.

Uitnodiging bijeenkomst 19 februari

‘De toekomst is niet meer wat het geweest is’

Op 19 februari a.s zal Coos Salomé een lezing / inleiding verzorgen over de relatie tussen de supersnelle ICT ontwikkelingen en onze toekomst. De wijze waarop wij ons (niet) voorbereiden op een ongekend leven met ongekende techniek. De tentoonstelling in het CBK vormt daarbij een mooi decor. Coos Salomé heeft als ingenieur altijd gestudeerd en gewerkt op het snijvlak van techniek en mens. Techniek is er voor het heil van de mens. Blijft dat ook zo in de toekomst? Een verkenning.

Voorafgaand aan de inleiding zal er in het C.B.K de mogelijkheid bestaan om de tentoonstelling te bekijken van Ronald van der Meijs onder de titel: **A Natural Order, Time and Rhythm**. Ronald van der Meijs maakt ‘apparaten’ die meestal wonderlijke geluiden voortbrengen. Omdat ze deels bestaan uit niet te controleren natuurlijke processen, zijn ze niet helemaal voorspelbaar in hun bewegingen. Ze zijn gemaakt op vakmanschappelijke wijze en een lust voor het oog. Inhoudelijk liggen er plaatsgebonden of tijdgebonden uitgangspunten aan ten grondslag, maar altijd is er een link met de natuur en techniek. In zijn, speciaal aan de locatie van het CBK aangepaste werken, speelt Van der Meijs met het spanningsveld tussen beide elementen.

Dit belooft een boeiende avond te kunnen worden. Wij hopen veel van onze leden en andere belangstellenden te ontvangen. Het CBK is gevestigd in De Nieuwe Kolk. Er is een ruime parkeergarage onder het gebouw.

Voor een goede voorbereiding verzoeken we u, voor deelname, u aan te melden bij onze secretaris:

Fieneke Stronkhorst (f.stronkhorst@gmail.com, tel 0592342720 / 0621363223).

Locatie: Centrum Beeldende Kunst Drenthe, Assen

Tijd: 19:30-22:00 uur

Entree: Gratis

Elena Shakova
en
Lusine Ghazaryan

>>>>

Vredesdebat: deel 2 en deel 3

Op vrijdagavond 31 oktober en op 28 november 2014 heb ik de tweede en derde bijeenkomst bijgewoond in de serie Vrouwenportretten met twee gasten uit Rusland en uit Armenië.

'Aan Europa 's rafelende randen'.

Via een Skype verbinding werden op 31 oktober de contacten gelegd met twee gasten uit Rusland. De verbinding met Julia Barlova, medewerkster van de commissaris voor de mensenrechten van het district Yaroslav, lukte helaas niet. We konden haar wel zien, maar niet horen. Een volgende keer wordt weer een poging gedaan om een goede verbinding tot stand te brengen.

Het gesprek met Elena Shakova, directeur van 'Citizens Watch' in Sint Petersburg verliep goed. Elena zet zich in, met gevaar voor eigen leven, voor een beter rechtssysteem onder Poetin. "Mensenrechten, dat klinkt in Nederland zo abstract", zegt Ralph du Long, medeorganisator van de maandelijkse interviewserie "Vrouwenportretten". Hij kan het weten. Ralph werkt voor United for intercultural Action, een Europese netwerkorganisatie die ten doel heeft racisme, fascisme en nationalisme te bestrijden.

Als het aan de randen van Europa niet goed gaat, zal het op den duur in Europa ook niet goed gaan. Aan de grenzen kraakt het: Oekraïne, Athene, Turkije. De opkomst van de extremistische partijen breidt zich uit.

Elena vertelde over de harde, moeilijke, gevaarlijke strijd. Haar persoonlijke verhaal maakte het onzichtbare

zichtbaar en het oninvoelbare invoelbaar.

Op 28 november was Lusine Ghazaryan, jurist, via een Skype verbinding, te gast in Assen. Ralph du Long deed de inleiding, ook via een Skype verbinding - ☺. Ralph was voor zijn organisatie in Tallinn. Lusine werkt voor Pink Armenië. Pink staat voor Public Information Need of Knowledge. De organisatie zet zich in voor seksuele gezondheid. Pink probeert vooral de positie van homoseksuelen in Armenië te verbeteren. Armenië is één van de landen waar de hernieuwde koude oorlog tussen Rusland en het westen woedt. Lusine vertelde hoe schrijnend het is om in het hedendaagse Armenië te leven dat door de Armeens-Apostolische kerk gedomineerd wordt.

Ook voor haar ligt het gevaar op de loer om opgepakt te worden, met alle gevolgen van dien.

Vergeet ons niet, dat is de boodschap. Buitenlandse steun is noodzakelijk. Het maakt dat de mensen in eigen land meer bescherming krijgen en het biedt hoop.

Met vriendelijke groet,
Fieneke Stronkhorst

Duivelse Dilemma's

Door: Anne Zijlstra

Op woensdag 26 november heeft het Humanistisch Verbond afdeling Assen e.o. een thema-avond georganiseerd met als thema **Duivelse Dilemma's**.

De ca. 17 aanwezigen hebben met elkaar van gedachten gewisseld over een dilemma. Dit dilemma werd naar voren gebracht in een film 'Het Gouden Huwelijk', waarin een van de twee partners uit een huwelijk dement was geworden en in een verzorgingsstehuis opgenomen. In het verzorgingstehuis is de demente man verliefd geworden op een ook demente vrouw. De echtgenote van de man wordt hiermee hard geconfronteerd op het moment dat zij in het verzorgingstehuis hun vijftigjarig huwelijk viert. Alle emoties en gevoelens die

dit dilemma oproept zijn door de aanwezigen besproken, onder leiding van Elzelen van Duijn, lid van het bestuur van de afdeling Assen.

In het gesprek hierover kwam onder meer aan de orde, vind je dat je wel of niet trouw moet blijven aan je partner in een dergelijke situatie, of mag je kiezen voor het verder leven van je eigen leven. De ideeën hierover verschilden. De ervaringen van enkele leden met betrekking tot dementerende familieleden of bekenden werden met de aanwezigen gedeeld. Het dilemma uit de film bracht ook een gesprek op gang over euthanasie en de ontwikkelingen daarin.

De aanwezigen hebben de vorm en de inhoud van de avond zeer gewaardeerd.

Algemene Ledenvergadering en Lezing

Door: Ton Koster

Op 29 oktober verzamelden zich een kleine 20 mensen zich voor de algemene ledenvergadering in de Componist. Elzelen van Duyn wilde het HV-bestuur van Assen en Omstreken komen versterken en nadat dit feit officieel was, kreeg zij bloemen als welkom.

Ook het financieel jaarverslag van 2013 kwam aan de orde en door de aanwezige leden werd het bestuur decharge verleend. Wel werd nog gevraagd of de jaarrekening en de begroting voor het volgend jaar niet

wat eerder in het jaar kan. Zodoende kan er meer over de begroting gezegd worden. Het bestuur neemt dit mee.

Na deze ledenvergadering kreeg Elzelen het woord waarbij er interactief gesproken werd over het 'leven als reis'. Het is een beknopte weergave van enige aantekeningen die ik maakte. Haar verhaal is een kleine weerslag van haar reis naar Kreta waar zij een cursus volgde. Leven als reis is een metafoor voor het goede leven, waarin vrijheid, eigen verant-

woordelijkheid en geluk kernwoorden zijn.

Het is een uitdaging om een goed en geïntegreerd levensverhaal te hebben, zeker als de vraag centraal staat 'wie ben ik, wie wil ik zijn en wie wil ik nu zijn ?

Een belangrijke vaardigheid daarbij is zorgdragen voor de eigen autonomie, waarbij autonoom zijn en zorgzaam zijn belangrijke items zijn. Vrijheid en mededogen hebben hierin een eigen plek.

En vrijheid is zowel vrijheid van..... als vrijheid tot..... De vraag is altijd wat ga je met je vrijheid doen.

Als je een wens hebt, is de vraag hoeveel energie heb je voor die wens over en soms moet je van die wens een wil maken. Doe de dingen die zinvol zijn.

Het was een boeiende inleiding met een geanimeerd gesprek.

Beste leden van het Humanistisch Verbond van de afdeling Assen e.o.

Het is u vast niet ontgaan, dat wij druk doende zijn om maandelijks een mooie, interessante bijeenkomst te organiseren. Het zij in het wijkcentrum 'De Componist', of op andere locaties in Assen.

De ledenlijst van de HV afdeling Assen telt 230 leden. Ons oudste lid is 97 jaar en ons jongste lid is 23 jaar. We hebben momenteel 35 leden van 80 jaar en ouder. Een aantal van hen heeft al een aantal keren aangegeven dat ze graag een HV bijeenkomst zouden willen bijwonen, maar ze hebben geen vervoer. Ons bestuur vindt dit heel ongemakkelijk. Wij kunnen dit zelf niet oppakken, want wij zijn de kwartiermakers: we kijken of de zaal in orde is, we zorgen voor thee en koffie, we ontvangen de spreker, we zetten eventuele benodigdheden voor de lezing klaar en ontvangen de 'gasten'.

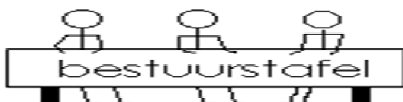
U voelt de vraag al aankomen, terwijl u dit leest. Het zou fantastisch zijn, als er zich b.v. 2 mensen beschikbaar zouden willen stellen om gemiddeld 1x per maand enkele HV leden op te halen, opdat ook zij kunnen genieten van de HV bijeenkomsten.

U kunt contact opnemen met: Fieneke Stronkhorst
Telefoon: 0592-342720 of 06-21363223

Met vriendelijke groet,
Het bestuur van het Humanistisch Verbond afdeling Assen e.o.

Van de

Samenvatting activiteiten voor de periode januari - mei 2015

Jaar 2015

Januari

DINSDAG	13	HUMANISTISCH CAFÉ BIJ KOFFIEHUIS DE BUURMAN, SINGEL-PASSAGE 7. VANAF 10.30 TOT 12.30 UUR
DONDERDAG	29	INLEIDING DOOR JOOST WITTENBERG OVER DUURZAME ONTWIKKELING MET ALS TITEL: "WIJ STAAN MET Z'N ALLEN DIEP IN HET ROOD BIJ ONZE PLANEET".

Februari

DINSDAG	10	HUMANISTISCH CAFÉ BIJ KOFFIEHUIS DE BUURMAN, SINGEL-PASSAGE 7. VANAF 10.30 TOT 12.30 UUR
DONDERDAG	19	LEZING: "DE TOEKOMST IS NIET MEER WAT HET GEWEEST IS", DOOR COOS SALOMÉ

Maart

DINSDAG	10	HUMANISTISCH CAFÉ BIJ KOFFIEHUIS DE BUURMAN, SINGEL-PASSAGE 7. VANAF 10.30 TOT 12.30 UUR
DONDERDAG	26	LEZING: "VLUCHTELINGENWERK/MENSENRECHTEN", DOOR GER MEIJER

April

DINSDAG	14	HUMANISTISCH CAFÉ BIJ KOFFIEHUIS DE BUURMAN, SINGEL-PASSAGE 7. VANAF 10.30 TOT 12.30 UUR
?	?	THEMA-AVOND; DATUM EN ONDERWERP ZIJN NOG NIET VASTGESTELD

Mei

DINSDAG	12	HUMANISTISCH CAFÉ BIJ KOFFIEHUIS DE BUURMAN, SINGEL-PASSAGE 7. VANAF 10.30 TOT 12.30 UUR
DONDERDAG	28	"POËZIE EN LITERATUUR", EEN LEZING DOOR ASSENAAR PIET VAN WIJNGAARDEN

Activiteiten van de Infogroep

Op de vergadering van de Infogroep, 25 november j.l., hebben we besloten het komende voorjaar twee activiteiten te organiseren tijdens de openingstijden. In de loop van de tijd zijn de werkzaamheden voor informatieverstrekking duidelijk afgenomen, mede door het gebruik van internet. Daarom vinden we dat we de beschikbare tijd van 10.30-12.30 uur kunnen gaan gebruiken om een activiteit voor leden te organiseren.

De eerste activiteit is op dinsdag 27 januari 2015.

We vertonen dan de DVD van Michael J. Sandel:

Alles is niet te koop. De morele grenzen van marktwerking (duur 40 minuten).

De opname is gemaakt tijdens de Filosofie Nacht 2013 door HUMAN en werd door zo'n 600 mensen bijgewoond.

Michael J. Sandel, hoogleraar Politieke wetenschappen aan de Harvard University, stelt in zijn voordracht de ontwikkeling van een

markteconomie naar een marktsamenleving aan de kaak. Volgens hem is de economische wetenschap geen 'waardevrije wetenschap'. Door de vermarkting in onder andere het onderwijs en de gezondheidszorg (in de VS nog veel sterker dan hier) worden onze huma-

ne waarden uitgehold, hetgeen niet goed is voor onze democratie. Aan de hand van verschillende voorbeelden betreft Sandel zijn publiek bij deze morele vraagstukken.

Na afloop gaan we met elkaar hierover in gesprek.

Tweede bijeenkomst op dinsdag 17 maart.

We vertonen dan de DVD: Duivelse Dilemma's.

Hoe kan je een goed mens blijven onder extreme omstandigheden?

Productie van Talented United en HUMAN.

De DVD Box bevat 3 jaargangen met in totaal 11 films.

We hebben gekozen voor de film: Geloven van Mijke de Jong, uit 2011. Deze duurt 40 minuten.

Deze DVD behandelt het dilemma van een vrijgevochten vrouw, die zich van het geloof van haar jeugd heeft bevrijd en vindt dat iedereen zelf moet kunnen beslissen over zijn leven.

Ze wordt echter geconfronteerd met de keuze van haar dochter om moslima te worden en voortaan gesluierd door het leven te gaan. Zal de moeder haar diepe overtuiging trouw blij-

Op beide bijeenkomsten zijn Anneke Hellendoorn en Jeannette Stavenga-Visser gastvrouwen en gespreksleiders.

Van tevoren aanmelden hoeft niet maar mag wel.

Er zijn geen kosten aan verbonden.

Op de andere dinsdagochtenden bent u natuurlijk ook van harte welkom voor een praatje, een kopje koffie, het bezichtigen van de tentoonstelling of voor het lenen van een boek of DVD uit de bibliotheek.

ven als ze haar dochter dreigt te verliezen aan een streng geloof?

Heggespraak

Joop Hippe
☎ 0592-407175

Heggespraak heeft de komende periode de volgende bijeenkomsten gepland:

Donderdag 29 januari a.s.

Om 14.00 uur in het Humanistisch centrum.

Justus Verster spreekt over:

“De betekenis van het Aziatisch christendom (700 – 1400) voor onze cultuur”.

Donderdag 26 februari a.s.

Om 14.00 uur in het Humanistisch Centrum.

Info over het onderwerp vanaf 1 feb. bij Joop Hippe, tel: 0592 – 407175.

Voor iedereen een goed 2015!

Met vriendelijke groet, Joop Hippe

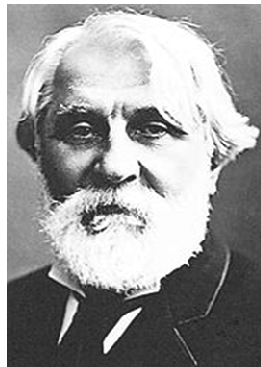

Hans Reddingius over de bespreking van de literatuurgroep op 4 november 2014

We bespraken het boek 'Vaders en Zonen' van Ivan Sergejevitsj Toergenjev (1818-1883).

Dit boek verscheen in 1863 en bezorgde de auteur veel roem, maar ook problemen met de in die tijd geldende censuur. Het verscheen in 2010 en 2014 in Nederland opnieuw bij Van Oorscot, in de vertaling van Karel van het Reve. De roman speelt zich af in aristocratische kringen in het Rusland van halverwege de negentiende eeuw. In onze bespreking bleek al meteen dat sommigen het interessant vinden om een verhaal te lezen over het leven onder geheel andere omstandigheden dan die van ons heden ten dage, en dat anderen daar eigenlijk geen boodschap aan hebben. In de roman treden allerlei personen op met moeilijke Russische namen. De twee hoofdpersonen zijn jongelui. Arkadi Nikolajevitsj Kirsanov bezoekt aan het begin van het verhaal zijn ouders, die op een landgoed buiten de stad wonen. Hij is net afgestudeerd aan de universiteit van Petersburg, waar hij de graad van kandidaat heeft behaald en wordt vergezeld door een oudere vriend, Jevgeni Vasiljevitsj Bazarov. Deze Bazarov studeert medicijnen en natuurwetenschappen, en is een nihilist. Dat betekent dat hij geen enkele autoriteit erkent, geen enkele opvatting als vaststaand beschouwt en zich volstrekt onconventioneel, dus af en toe nogal onhebbelijk, gedraagt. Arkadi bewondert hem en beschouwt zichzelf ook als nihilist. De vader van Arkadi is op

zijn manier een vooruitstrevend man, die probeert zijn landgoed te moderniseren, o.a. door lijfeigenen vrij te laten. Maar het is moeilijk om de zaak enigszins

te laten renderen. En nu blijkt dat hij in de ogen van de jongelui een weliswaar brave, maar hopeloos ouderwetse man is. Zijn broer, die bij hem inwoont, is een man met conservatieve opvattingen, en die komt dan ook regelrecht in conflict met Bazarov. Later bezoeken de jongelui ook de ouders van Bazarov, waar zich uiteraard hetzelfde soort problemen voordoet. Tijdens een ontvangst ergens ontmoeten zij een dame waar ze verliefd op worden. Zij gaan haar op haar landgoed bezoeken en blijven daar een hele tijd. Deze vrouw, Anna Sergejevna Odintsov, woont nogal geïsoleerd met haar jongere zuster Katerina Sergejevna (Katja) en een oude tante. Het is een intelligente dame die sterk geboeid wordt door haar gesprekken met Bazarov. Arkadi maakt niet veel kans bij haar, en hij brengt tijd door met Katja die o.a. verdienstelijk piano speelt. Arkadi houdt wel van muziek, maar zijn grote voorbeeld en vriend Bazarov beschouwt

alle kunst: muziek, poëzie en zo meer als romantische onzin waar een verstandig mens zijn tijd niet aan verknoeit. Ook verliefdheid en liefde is in zijn ogen romantische onzin. Je wilt natuurlijk wel af en toe eens een vrouw versieren. Als dat lukt is het even leuk, kwestie van fysiologie en anatomie enzo, en als het niet lukt heb je pech gehad, geen probleem verder. Bazarov komt nu in conflict met zichzelf want hij gaat, naar eigen zeggen, Anna dom en zinneloos liefhebben. Aan het einde van een lang gesprek waarin zij er bij hem op aandringt zich geheel te uiten, bekent hij haar dat. Maar zij deinst dan terug. Ze is weliswaar op Bazarov gesteld, maar ze is ook bang voor hem en ze durft haar vrijheid en onafhankelijkheid niet op te geven, hoezeer ze zich af en toe ook verveelt. Bovendien is er sprake van een standverschil. De vrienden vertrekken, gaan weer naar de ouders van Arkadi, waar Bazarov tot een duel wordt uitgedaagd door de oom van Arkadi en hem aan zijn been verwondt met een pistoolschot. Vervolgens gaat het naar de ouders van Bazarov. Daar breekt onder de boerenbevolking een tyfusepidemie uit. Bazarovs vader treedt een beetje op als plattelandsdokter en Bazarov gaat hem helpen. Hij raakt zelf besmet, en overlijdt. Arkadi tenslotte, trouwt met Katja, na haar verteld te hebben dat hij niet langer de arrogante volgeling van Bazarov was als eerder. Arkadi immers houdt van de natuur, van muziek, hij is veel 'romantischer' dan hij zelf dacht.

Deze summiere weergave van een hoofdlijn in het verhaal is voldoende om begrijpelijk te maken wat er tijdloos is aan dit boek. Het gaat over de

spanningen tussen generaties, tussen mensen onderling, tussen verstand en gevoel, tussen traditie en vernieuwing. Zoals al aangestipt varieerden de reacties op deze roman nogal. Velen van ons vonden het een boeiend en interessant boek, maar iemand vond het gedateerd en saai en een paar anderen werden er door geraakt. De bespreking gaf aanleiding tot korte gesprekken over een aantal thema's:

- de communicatie tussen mensen was vroeger geheel anders dan nu. Tegenwoordig gaat alles snel en vaak vluchtig via telefoontjes en computertjes, terwijl die Russen uit het boek weken bij elkaar gaan logeren en dan allerlei diepgaande gesprekken voeren.
- In de negentiende eeuw *moest* je kiezen waar je bij hoorde. Daar zat veel meer dwang achter dan

LEVEEN **LEVEEN** KLASSIEK

IVAN TOERGENJEV

Vaders en zonen

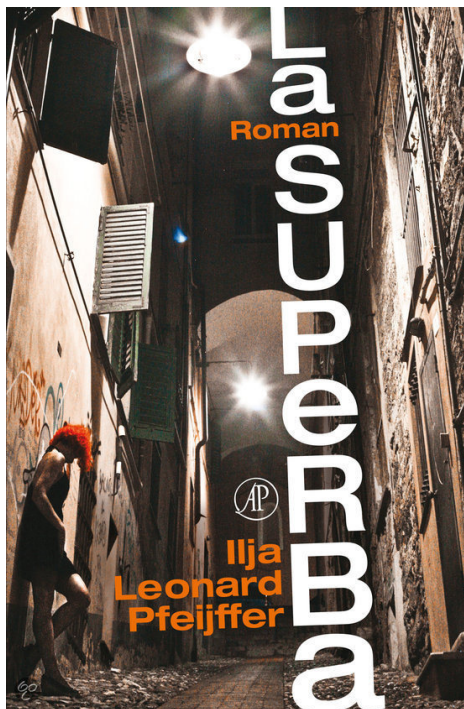
tegenwoordig. Ergens niet bij horen was vrijwel onmogelijk.

- Waarom waren er moeilijkheden met de censuur? De auteur had kennelijk sympathie voor het idee om lijfeigenen vrij te laten, en dat voordat de lijfeigenschap officieel werd afgeschaft. De auteur had, en deze lezer kreeg bij lezing ook, sympathie voor de tragische figuur van Bazarov en deze verkondigt opvattingen die bepaald niet gewenst waren. Toch was ook de auteur een kind van zijn tijd: het standverschil tussen Bazarov en mevrouw Odintsov staat vanzelfsprekend een intieme relatie tussen hen in de weg.
- De overgang van een oud systeem – feodaal landbeheer met lijfeigenen naar agrarische economie met zelfstandige boeren (en

later vergaande collectivisatie onder de communisten) is vergelijkbaar met wat zich nu afspeelt in Afrika

- Wat is precies functie en betekenis van filosofie? In de oudheid waren filosofie en wetenschap één pot nat. De wetenschappen maakten zich stuk voor stuk los van de filosofie. Voor de filosofie bleef over de reflectie op begrippen, methoden, waarden en normen. Of je filosofie een wetenschap moet noemen is dus maar de vraag. Ook over de relatie tussen wiskunde en andere wetenschappen hebben we het gehad.

Het gesprek werd door vrijwel iedereen gewaardeerd, en leidde bij sommigen tot een beter begrip voor de betekenis van deze klassieke roman.

Volgende bijeenkomst

De volgende bijeenkomst zal plaatsvinden op 3 februari 2015 ten huize van Hinke Beukema, Hoofdstraat O 21 te Winsum. Besproken zal worden het boek 'La Superba' van Ilya Leonard Pfeijffer, de Arbeiderspers, Utrecht-Amsterdam-Antwerpen 2013-14.

Verslag eerste midwinterviering voor Jonge Humanisten Groningen

Door Ivo Hengst

Rituelen, symbolen, een boodschap uitdragen; zaken waar we als humanist allergisch voor zijn of zaken die in ons leven van betekenis kunnen zijn? Alain de Botton betoogt in 'Religie voor atheïsten' het laatste en de Sunday Assembly brengt dit als atheïstische kerk wekelijks in de praktijk. Zij vormden de inspiratiebronnen om een heuse humanistische 'dienst' te organiseren met daarin ruimte om te experimenteren met rituelen en dergelijke.

Op zaterdagavond 13 december was het dan zover en maakte ik mijn debuut als humanistisch 'voorganger'. Plaats van handeling was uiteraard het Humanistisch Centrum in Groningen. Als gelegenheid was gekozen voor het eeuwenoude midwinterfeest dat we met ons negenen gingen vieren. Vanaf midwinter worden de dagen weer langer en ontstaat er weer meer ruimte voor licht. Dat moest gevierd worden! Voor de viering had ik een seculiere liturgie samengesteld met als thema's - vrij naar de slogan van het HV - vrijdenken en compassie. Bewust werd voor twee uiteenlopende thema's gekozen om verschillende groepen binnen het Verbond te kunnen vertegenwoordigen en misschien verbinden.

Er was een humanistisch altaartje met attributen die symbool staan voor filosofie, wetenschap, (bildungs) literatuur, identiteit en moraal, mensenrechten en kosmopolitisme. Een beeldje van Socrates stond voor het blijven vragen stellen en blijvend zelfonderzoek doen. Meerdere rituelen lieten we de revue passeren. De dienst werd geopend met het aansteken van een lichtje waarna na verschillende onderdelen van de dienst de gelegenheid werd gegeven aan de deelnemers om een lichtje aan te steken om iemand te herdenken, om iemand iets toe te wensen of om welke voor reden dan ook. Dat dit volop werd gedaan waardoor aan het eind van de dienst alle lichtjes brandden. Dit gaf ook aan dat de sfeer veilig was zodat op een open manier iets persoonlijks verteld kon worden.

Tijdens de dienst ontleenden we inspiratie aan filosofie, literatuur, muziek, wetenschap en mensenrechten. Het filosofische onderdeel betrof een korte film over Erasmus die bovendien enig inzicht bood in de geschiedenis van het humanisme. Dat Erasmus ons naast het zelf kritisch denken en tolerantie voor andersdenken op de koop toe ook nog de goede manieren bijbracht, was nieuw voor ons. Hierna volgde een schrifftezing uit 'De Bijbel voor ongelovigen' van Guus Kuijer. Besproken en deels voorgelezen werd het verhaal van de ark van Noach, maar dan vanuit het perspectief van zijn ongehoorzame zoon Cham. Dit (ook komische) perspectief prijst het vrije denken van Cham die naar de erkenning van zijn vader hunkerde maar toch vraagtekens zette bij zijn bijzondere opvattingen. Het eerste deel van het programma werd afgesloten met het samen zingen van het vrijdenkerslied 'de gedachten zijn vrij'.

Na de pauze waarin we zorgden voor Bourgondische hapjes en drankjes gingen we verder met een discussie over artikel 19 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens betreffende de vrijheid van meningsuiting. Iedereen vond dit een belangrijk artikel al verschilden we van mening hoe absoluut deze vrijheid zou moeten zijn. Vervolgens was de wetenschap aan de beurt. Vertoont werd een TED-lezing van bioloog Frans de Waal over de evolutionaire basis van empathie en moraal. Hierna was er een voorlezing uit 'Dit is water' van David Foster Wallace, een van de

beroemdste toespraken voor afgestudeerden. Foster Wallace betoogt dat mensen hun egocentristische blik opzij te zetten door te 'leren denken': 'De echt belangrijke soort vrijheid impliceert aandacht, besef, discipline, inspanning en het vermogen om je echt te bekommeren om de medemens, keer op keer weer, en elke dag op talloze minimale, onsexy manieren offers voor hem te brengen. Dat is echte vrijheid. Dat is leren denken. Het alternatief is onbewust zijn, de [egocentrische] standaardinstelling, de genadeloze rattrace, het constante, knagende gevoel dat je iets oneindig groots hebt bezeten en verloren'. Met het zingen van de oude protestsong 'We Shall Overcome' uitten we onze hoop voor de toekomst en solidariteit met mensen voor wie vrijheid geen gegeven is.

Voordat tijdens het naborrelen de avond positief geëvalueerd werd en we met hulp van extra hapjes en drankjes de gemeenschapszin bevorderden, werd de dienst afgesloten met een kalmtegebed:

*Moge ik de moed hebben om te veranderen wat ik kan veranderen
De innerlijke rust om te accepteren
wat ik niet kan veranderen
En de wijsheid om het verschil tussen
beiden te kennen*

Jeannette Stavenga-Visser, bibliothecaris
tel. 050 5346602, e-mail jmstavenga-visser@planet.nl

Nieuws uit de bibliotheek

Nieuwe aanwinst

In het licht van de wereldliteratuur

Een humanistische bloemlezing

Redactie: Wim Coster, Agnes Coomans en Bert Gazenbeek

Humanistisch Historisch Centrum
Uitgeverij Papieren Tijger, 2014

Dit boek met honderd teksten is ontstaan vanuit de gedachte dat ook humanisten behoefte hebben aan teksten waardoor zij zich kunnen laten inspireren, zich verbonden kunnen voelen en richting kunnen vinden in hun leven. Een belangrijke leidraad bij de keuze van de teksten waren dan ook humanistische waarden, zoals mens-woorden, het moreel-politieke streven naar sociale rechtvaardigheid, het verzet tegen intolerante krachten, tegen geweld en de inzet voor een open dialoog en de ontwikkeling, en de vorming (Bildung) van het individu.

Het is een verzameling teksten, korte essays en gedichten geworden van nationale en internationale auteurs van de klassieken, zoals Plato en Montaigne, tot Vasalis, Vroman en Kees van Kooten.

Een boek dus dat je niet zomaar achter elkaar leest. Het boek hoort thuis in onze bibliotheek, en kan dus geleend worden, maar zelf aanschaffen kan natuurlijk ook.

Dit verhaal gebeurde al eerder maar ik denk er nog vaak aan. Vandaar dat ik het hier in de Hugroniek plaats. Mogelijk weet niet iedereen dat een wensambulance bestaat en wie weet heeft iemand anders er ook iets aan.

Een bijzondere dag...

Door Kees Stada

Ik sta rustig in Harlingen in de rij te wachten om met de auto de boot op te rijden. Een paar plaatsen voor me staat een ambulance. Iedereen zal dat wel hebben dat je je onwillekeurig afvraagt wie daar wel in zal liggen en hoe ernstig het is. Dan zie ineens iets wat ik niet eerder heb gezien, WENSAMBULANCE. Een van de begeleiders weet me te vertellen dat ze mevrouw *Kraagsma naar het strand gaan brengen. Hij legt uit dat Ambiance Noord-Nederland een stichting is, die met geld van donaties en sponsoren, een wens van een ernstig zieke met een beperkte levensverwachting in vervulling brengen. Mevrouw Kraagsma ligt op haar zij met een dik kussen onder haar hoofd op de brandcard en heeft het zicht op haar vijf maanden oud kleinkind Julia dat in een reiswieg naast haar ligt. Ze vertelt me: 'De dag van de geboorte van Julia was een bijzondere dag, een

dag om nooit te vergeten...' Dan zet de rij auto's zich in beweging en ik neem snel afscheid van de ernstig zieke vrouw. Ik wens haar veel sterkte en dat haar wens om nog een keer op het strand te zijn een fijn moment zal zijn. Ik weet uit ervaring dat het altijd al aan de vloedlijn een fijn moment is.

Op de boot praat ik lang met de beide vrijwilligers. Omdat de familie het op prijs stelt, besluit ik er een artikeltje voor het weekblad de Terschellinger aan te wijden. De volgende dag breng ik voor meer informatie een bezoek aan hotel Bosrijk, op kamer 253.

Mevrouw Kraagsma, haar zoon en schoondochter, maar ook de beide broeders verwelkomen me met groot enthousiasme. 'Het is een wonder!', zegt de 69-jarige Geertje Kraagsma, niet ver van de kust in Friesland geboren en wonend in Hoogeveen, 'Dat

ik dit nog mee mag maken. Samen met mijn kinderen en kleindochter Julia.' en het fragile vrouwtje lacht blij. 'Weet je waarom vijf maanden geleden, de dag dat Julia werd geboren zo bijzonder is? Ik zal het je vertellen, het was de dag dat ik van de dokter hoorde dat ik vijf tumoren in mijn hoofd had en een met uitzaaiingen in mijn long ...' Ik weet niets te zeggen en om niet met mijn lippen te trillen, pers ik ze stijf op elkaar. 'Het is een wonder!' Het blijft even stil in de kamer en Geke vertelt verder. 'Ze hebben me in de rolstoel door het mulle zand naar de branding gesleept, och wat was dat mooi!' Zachtjes vervolgt ze: 'De reddingbrigade kwam ook nog en ze hebben me hoog in de wagen getild en we zijn over het strand gereden, echt waar.'

'Wat zijn de mensen hier vriendelijk. Eerst al de sponsor rederij EVT, die de overtocht betaalt, ook het personeel op de boot, dan de mensen van

het hotel en niet te vergeten de Reddingbrigade. Het ziekenhuis UMCG in Groningen heeft de ambulance ter beschikking gesteld. De beide vrijwilligers die ook ambulancebroeders zijn, hebben me een heftige, maar fijne dag bezorgd! Ik hoef je niet te zeggen, wat het voor me heeft betekend. Ik ben God heel dankbaar dat ik dit nog heb mogen meemaken. Och, ik vergeet bijna de kinderen en mijn Julia die de dag compleet maken.'

Ik neem snel afscheid want de boot gaat zo en ze willen nog even naar de Dwarsdijk. Als ik het hotel uitstap en in mijn auto zit, moet ik toch wel wennen aan het idee dat ik Geke nooit meer zal zien en dat ze zo dankbaar is aan God.

*Kraagsma is een gefingeerde naam.

Stichting Ambiance Noord-Nederland.
www.wensambulance.nl

Reactie op 'Religie: omdat wij mens zijn'

In mijn vorige reactie op de reeks artikelen met de titel "Religie: omdat wij mens zijn" had ik een paar vragen gesteld.

In het slot artikel van Arjen Struik (A.S.) in de Hugroniek nr 9, 2014 gaf hij voor mij veel verduidelijking. In de eerste plaats: A.S. is het eens met Erich Fromm. Fromm geeft een ruime definitie van het begrip religie, zo ruim dat hij stelt dat ook humanisme religie is. A.S. citeert op bl 19 van de Hugroniek nr 9, 2014 Fromm aldus: religie is "Elk gemeenschappelijk systeem van denken en handelen dat het indi-

vidu een oriënteringskader geeft en een object van toewijding. Ik kan me daarin vinden. Als je uitgaat van deze ruime definitie dan kan ik als lid van het Humanistisch Verbond mij daarin vinden. Maar ik denk dat er ook humanisten zijn die zich hierbij niet thuis voelen. Het klinkt toch een beetje als een absolute waarheid, een dogma. En dat is niet humanistisch.

Dat levensbeschouwingen en religies door mensen bedachte constructies zijn is voor humanisten m.i. vanzelfsprekend. Mogelijk zien vele mensen binnen kerkelijke gemeenschappen

dat ook zo, d.w.z. God is bedacht door mensen. Vaak blijven deze mensen toch geïnspireerd door verhalen in de Bijbel.

Voor mij maakt dit gedachtengoed godsdiensten juist interessant.

Ook mijn andere vraag n.a.v. de citaten van Rudolf Otto en Goethe: hoezo zijn de donkere ideeëngrondslag en de duistere mogelijkheden in de natuur de grond van waaruit bezieling ontspringt? (zie bl. 21 van nr. 9, 2014). Ik vroeg om meer uitleg.

Als ik het nu goed begrepen heb ziet A.S. (met Fromm) het zo: het is de disharmonie in ons menselijk bestaan die de behoefte schept aan levensbeschouwelijke (religieuze) constructies als oriënteringskaders om antwoord te geven op vragen zoals b.v. "wat staat me te doen".

Ik vind dit een boeiende gedachtegang.

Je zou dan kunnen kijken naar : om welke waarden gaat in de verschillende levensbeschouwelijke constructies en is er een verband met de disharmonie van het menselijk bestaan.

Binnen het christendom zijn "vergeving" en het gebed "Onze Vader" kernwaarden. Daar is het verband met de disharmonie in het menselijk bestaan heel duidelijk te onderkennen.

Hoe zit dat met het humanisme? Wat zijn humanistische noties die je in verband kunt brengen met de disharmonie in het menselijk bestaan?

Ik denk aan:

- we zijn niet perfect en de wereld om ons heen ook niet.
- we hebben geen absolute zekerheden.
- we hebben zelfbeschikkingsrecht
- met menselijke vermogens proberen we invloed te hebben op de

wereld en de samenleving

En wat voor mij ook een belangrijke humanistische waarde is: de ontvangende houding. Daarmee bedoel ik dit : er is veel in het leven waarop je geen invloed hebt en daar kan je je beter niet tegen verzetten: geen verzet, ook geen (verplichte) dankbaarheid, maar meer neutraal: de ontvangende houding.

Allemaal noties die je in verband zou kunnen brengen met de disharmonie in ons menselijk bestaan.

Tot slot: ik ben er niet zeker van of mij inprentatie van de teksten van de laatste 2 afleveringen van "Religie: omdat we mens zijn" wel overeenkomen met wat Arjen Struik wilde zeggen.

Wiet van der Zijpp.

P.S.

N.a.v. een gesprek met een humanist het volgende: zij zei dat in de definitie van Erich Fromm het woord toewijden een godsdienstige klank heeft. En dat klinkt niet erg humanistisch. Daar ben ik het mee eens.

Blijft over dat ik het belangrijk vind dat in die definitie

van Fromm godsdiensten en humanisme beide door mensen gemaakte constructies zijn en dat dat binnen godsdienstige stromingen ook zo gezien wordt. (W.v.d.Z.).

De HV Wandelgroep gaat op:

Zondagmorgen 1 februari a.s. om 10.30 uur

Wandelen in het natuurgebiedje bij Anloo in Drenthe.

Rijden via de N34 Groningen-Emmen richting Anloo. Afslag Anloo = rechtsaf. Direct weer rechts, de eerste zandweg oprijden. Hier links verzamelen.

Zondagmorgen 22 maart a.s. om 10.30 uur

Wandelen in..... Dat wordt nog een verrassing. In de volgende Hugroniek meer!

U bent van harte welkom en na te praten onder het genot van een kopje koffie. Contact kunt u opnemen met: Lien van Herwerden, tel. 050-4061258.

NB: De HV-wandelgroep kent momenteel zo'n 16 wandelaars; er wordt meestal gewandeld met 8 à 10 mensen. U bent van harte welkom om mee te wandelen.

Van de redactie

(mbv internet)

Dit is het 2e hunebed in het archeologisch reservaat tussen Schipborg en Anloo. De wandeling op 1 februari vindt plaats in het (heide)gebiedje ten zuiden van dit reservaatgebied in De Strubben/ Kniphorstbos.

Vier dekstenen die keurig op de acht zijstenen en twee sluitstenen rusten. Eén poortsteen is nog aanwezig. De plaats van

de tweede is door Van Giffen door een cement-afdruk (een plombe) gemarkeerd. Bij de toegang staat een zwerfkei met de bronzen naamplaque en een informatiebordje op een schuin afgezaagde boomstam.

De Strubben / Kniphorstbos is het eerste officiële Archeologisch Reservaat in Nederland.

Je vindt hier behalve 2 hunebedden talrijke grafheuvels en prehistorische karrensporen

ENKELE NUTTIGE ADRESSEN

Coördinatie van activiteiten

- ✓ *bibliotheek:*
Jeannette Stavenga-Visser,
☎ 050-5346602
- ✓ *discussie 'humanisme nu':*
Hans Reddingius,
☎ 050-5345750
- ✓ *exposities in humanistisch centrum:*
Margo van Ulsen,
☎ 050-5417341
- ✓ *exposities, zaal HV:*
Kees Stada,
☎ 0598-320706
✉ kees.stada@home.nl
- ✓ *eten met Gespreksstof:*
Kees Stada,
☎ 0598-320706
✉ kees.stada@home.nl
- ✓ *gespreksgroep Haren, waarnemend:*
Lien van Herwerden,
☎ 050-4061258
- ✓ *gespreksgroep Hegggesprak:*
Joop Hippe,
☎ 0592-407175
- ✓ *infogroep:*
Bep Hiddema,
☎ 050-8503761
- ✓ *lees- en literatuurgroep:*
Hans Reddingius,
☎ 050-5345750
✉ hansreds@kpnplanet.nl
- ✓ *platvorm voor religie en levensbeschouwing:*
Marijke van de Hel,
✉ marijkevandehel@gmail.com
- ✓ *wandelingen:*
Lien van Herwerden,
☎ 050-4061258

Jong HV (tot ca 35-40 jaar)

Ivo Hengst,
✉ ivo_hengst@hotmail.com

Humanistisch Vormingsonderwijs

- HVO in het onderwijs: Dienstencentrum GVO en HVO:
www.gvoenhvo.nl
- HVO opleiding: www.hvo.nl

Ziekenbezoek

- ☎
- UMCG, Groningen
- Martini ziekenhuis, Groningen
- Refaja ziekenhuis, Stadskanaal
- St. Lucas ziekenhuis, Winschoten

Thuisbezoek

Henny Stada,
Aak 16, 9606 PZ Kropswolde
☎ 0598-320706
✉ henny.stada@home.nl

Humanistische Uitvaartbegeleiding

Via coördinatie Drenthe,
☎ 0900-3302020

Geestelijke verzorging

Universitair Medisch Centrum Groningen:

Agaath Heijboer,
tel.: 050-3613884 of 050-3612030
✉ a.a.heijboer@umcg.nl

Wildervanckhuis en Westerhaven:

Hilda Schipper-Baptist,
woensdag 10.00-16.00 uur
donderdag 10.00-16.00 uur

Humanistische geestelijke verzorging bij inrichtingen van justitie

Dr. S. van Mesdagkliniek, Groningen
Jeanette van de Meijde,
☎ 050-5221221

Penetentiere inrichting Ter Apel

Eva Boer, ☎ (werk): 08807-42165
✉ (werk): e.boer@dji.minjus.nl

Praktijk voor geestelijke begeleiding

Mirabelle A. Schaub-de Jong,
☎ 06-20732179 of 050-5252253

Praktijk voor levensvragen, Humanistisch raadsvrouw

Hilda Schipper-Baptist,
Rijksweg 19, 9917 PS Wirdum.
telefonisch bereikbaar na 19.00 uur:
0596-571349

Humanitas afdeling Groningen

www.humanitas.nl/afdeling/groningen/

Het Humanistisch Centrum Groningen

W.A. Scholtenstraat 2,
9712 KW Groningen.
Telefoon: 050-3128750, met ant-
woord apparaat.
✉ hvgroningeneo@gmail.com

Dit centrum is de thuisbasis van de afdeling Groningen van het Humanistisch Verbond. Het bevindt zich op vijf minuten lopen van de Matinitoren.

Er worden bijeenkomsten gehouden en er zijn regelmatig exposities. Er is er een collectie boeken en andere publicaties over humanisme en aanverwante onderwerpen. Deze kunt u raadplegen of lenen.

Het centrum is geopend voor bezoekers op dinsdag van 10.30 tot 12.30 uur.

Dan zijn vrijwilligers aanwezig om u te ontvangen en informatie te verstrekken.

Loop eens binnen voor een kopje koffie of thee, om de bibliotheek te raadplegen of om een expositie te bekijken.

Indien onbestelbaar, s.v.p. retour aan:
Humanistisch Verbond Groningen,
W.A. Scholtenstraat 2,
9712 KW Groningen.

Zaalhuur

De zaal is te huur, voor bijvoorbeeld een vergadering, lezing of een cursus. Allerlei faciliteiten zijn aanwezig.

Contactpersoon: Gerrit Botke, e-mail:
botke@planet.nl, tel. 06-21800348.